

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE COMMISSIE BESTUUR,
GEHOUDEN OP 18 NOVEMBER 2010 IN HET STADHUIS TE HAARLEM**

Vastgesteld: 2 december 2010

Aanwezig de leden:

De heer G.B. van Driel (CDA), de heer H. Hagen (TON), mevrouw T.E.M. Hoffmans (GroenLinks), de heer R. de Jong (VVD), mevrouw H. Koper (PvdA), de heer F.H. Reeskamp (D66), de heer W. Rutten (VVD), de heer P. Schouten (SP), de heer C.J. Schrama (OPH), mevrouw C.Y. Sikkema (GroenLinks), de heer M. Snoek (CDA), de heer E. Veen (VVD), de heer J. Vrugt (Actiepartij) en mevrouw L.C. van Zetten (D66)

Afwezige leden:

Mevrouw P. Bosma, de heer R.H.C. Hiltmann (SP), mevrouw J. Langenacker (PvdA), mevrouw D. Leitner (D66) ende heer G.J. Stapelkamp (OPH)

Mede aanwezig:

De heer L. Mulder (plv. voorzitter), burgemeester B.B. Schneiders en mevrouw I. van Tienhoven (secretaris)

Verslag: Mevrouw M. van Hees (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De **voorzitter** opent om 16.30 uur de vergadering en heet eenieder hartelijk welkom. Hij hoopt dat anderhalf uur voldoende is voor de behandeling van het enige geagendeerde punt, de VRK. In december moet de zienswijze bekend zijn bij de VRK zodat die in het dagelijks bestuur kan worden ingebracht. Het is belangrijk dat er vandaag tot een besluit wordt gekomen zodat de raad dit nog voor 1 december kan vaststellen.

Mevrouw Bosma kan deze vergadering niet voorzitten in verband met het vroege tijdstip.

De voorzitter verwijst naar de inspreker van 7 oktober over het Kenaupark, de heer Jaspers. Het is aan de commissieleden of de fracties om hierop te reageren.

Er wordt een formulier doorgegeven waarop de commissieleden zich kunnen aanmelden voor een gesprek met de woningcorporaties.

2. Spreektijd voor belangstellenden

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter** stelt voor om de rondvraag aan het einde van de vergadering te behandelen, mits hiervoor nog tijd is.

De voorgestelde agenda zal in zijn geheel worden behandeld.

4. Conceptverslag van de commissie Bestuur d.d. 4 november 2010

Dit verslag is nog niet beschikbaar en zal een volgende vergadering worden behandeld.

5. Inventarisatie rondvraag en mededelingen voor leden en collegeleden

Er zijn geen mededelingen te doen.

6. Zienswijzen gemeenteraad Haarlem bij de financiële documenten VRK

De **voorzitter** wil over dit onderwerp een concrete en besluitvormende discussie voeren.

De heer **Schrama** uit zijn verbazing dat niet vanuit de VRK is bekeken waaruit de tekorten bestaan. Er wordt nu een bijdrage gevraagd van 2,9 miljoen die moet leiden tot een besparing van in totaal 1,7 miljoen in de komende jaren. Dit betekent dat er nog steeds een tekort is van 1,2 miljoen. Daarmee is het fundament aan twijfel en vragen onderhevig en hiermee moet dan ook behoedzaam omgegaan worden. De heer Schrama ziet in de analyse niet waar de problemen zaten en hoe deze opgelost moeten worden, anders dan door de inzet van meer mensen. Via de menukaarten moet gezocht worden naar minder taken in de uitvoering en dat is tegenstrijdig met de vraag naar meer medewerkers. Volgens de heer Schrama kan het streven naar efficiency niet de oorzaak zijn van de financiële malaise. Voorgesteld wordt om de tekorten hoofdelijk om te slaan terwijl ook wordt aangegeven dat bepaalde instellingen niet voldoende hebben bijgedragen; de heer Schrama wil dan ook eerst op het laatste focussen. Hij wacht de antwoorden op de technische vragen nog af.

De heer **Hagen** is van mening dat dit dossier niet alleen om geld gaat, maar ook over vertrouwen en hij vraagt zich af of het vertrouwen er is dat er duurzame en gezonde bedrijfsvoering zal komen op basis van voorliggende documenten. TON heeft dat vertrouwen nog niet. De validatie van Berenschot geeft aan dat hun eerdere adviezen niet zijn opgevolgd en de heer Hagen vraagt zich af of het in dit stadium verstandig is om het bedrijf dat indertijd normen heeft vastgesteld waarmee gewerkt is, deze validatie te laten opstellen aangezien het te verwachten was dat zij geen enkele blaam bij henzelf zouden neerleggen. Hij heeft de indruk dat het probleem meer zit in de bedrijfscultuur en de kwaliteit dan het teveel aan overhead en dit wordt in de stukken niet genoemd. De heer Hagen wil dan ook wachten tot het vertrouwen weer terug is.

Mevrouw **Sikkema** wijst erop dat de VRK voor een lastige reorganisatieopgave stond. Ze is er trots op dat de VRK, na Rotterdam, het beste resultaat laat zien maar vraagt zich af tegen welke prijs dat is. Het voorliggende verzoek behelst een structurele extra bijdrage van 860.000 euro en pas daarna wordt bekeken welke bezuinigingen er ingezet kunnen worden waardoor in 2013 de kosten op het huidige niveau zouden moeten zitten. Dit is niet een logische volgorde en het college streeft naar korting op taakstelling van 15%; is meer dan GroenLinks had willen zien. De fractie heeft daarmee dan ook moeite. Ook heeft de fractie er moeite mee dat ze voor een voldongen feit wordt geplaatst. Echter, GroenLinks vindt het belangrijk dat de crisisbeheersing en rampenbestrijding in deze regio op orde is. Mevrouw Sikkema vraagt of de minimale variant van de menukaarten de genoemde 2,8 miljoen euro oplevert die er minimaal benodigd is. De vermelde percentages over overhead bleken achteraf niet te kloppen en het verbaast mevrouw Sikkema dat die fout is gemaakt. Het bestuurssecretariaat en bestuursondersteuning blijken teveel fte's te hebben dus hierin kan nog wel gesneden worden. In het financiële verhaal zijn nog te veel open einden, wat het vertrouwen niet bevordert. Ook mist mevrouw Sikkema bedragen in de risicoparagraaf en zij vreest dat dit later weer zal leiden tot verzoeken om bijdragen. Tot slot merkt zij op dat er heel hard is gewerkt maar dat het resultaat haar niet bevredigt en zij heeft moeite met de extra gelden die van de gemeente worden gevraagd.

Mevrouw **Koper** spreekt haar dank uit voor de extra bijeenkomsten. Ook mevrouw Koper maakt zich zorgen over de 'losse eindjes' en vraagt zich af of het 'lek nu boven water is'. Ook zij vraagt

zich af of het wel verstandig was om Berenschot het validatieonderzoek te laten doen en of het verbeterplan van Ernst & Young meegenomen is in het plan van aanpak. Het is de vraag in hoeverre er nog sprake is van keuze bij de menukaarten gezien het financiële plaatje. Tot slot vraagt mevrouw Koper hoe de raad de VRK goed kan controleren en aansturen, mede omdat er vele partners zijn in deze gemeenschappelijke regeling.

De heer **Vrugt** heeft ten aanzien van de zienswijze grote moeite met de volgorde: eerst overhead verhogen en daarna bekijken welke taken in de toekomst geschrapt kunnen worden. Ook heeft hij moeite met het stellen van de Haarlemse taakstelling van 15% nog voordat de discussie over de menukaarten is gevoerd. De rapportage stemt hem niet vrolijk en het is verbijsterend dat dit allemaal heeft kunnen gebeuren. De Actiepartij kan instemmen met de zienswijze, met uitzondering van de door Haarlem genoemde taakstelling van 15%.

De heer **De Jong** kan zich vinden in de commentaren die de fracties hebben gegeven. Het is niet mogelijk om de gevraagde extra bijdrage van 2010 te weigeren dus zal de VVD hiermee instemmen maar de fractie heeft er veel moeite mee om in te stemmen met de extra bijdrage voor de jaren daarna. De gevraagde extra bijdrage van 2,9 miljoen euro lijkt een beetje op een blanco cheque temeer daar de menukaarten nog verder ontwikkeld moeten worden. De VVD denkt aan het verstrekken van een achtergestelde lening zodat er meer druk op de VRK komt te staan. Het voorstel is dan ook erg mager.

De heer **Reeskamp** uit ook zijn complimenten voor de grote hoeveelheid werk die er de afgelopen periode is verzet. Zijn fractie sluit zich grotendeels aan bij de analyse van GroenLinks, de PvdA en de VVD. Het voorstel is een omgekeerde weg en de voorliggende stukken bieden geen garantie dat de besparingen worden gerealiseerd. Er wordt te eenvoudig gesproken over percentages zonder dat aangegeven wordt waarvoor deze staan. De heer Reeskamp uit zijn zorg over het goed functioneren van een driekoppige directie. D66 kan nog niet akkoord gaan met de zienswijze; het besluit zal in de fractie worden genomen. Op de vraag van de heer **Snoek** of er nog moties van D66 verwacht kunnen worden, antwoordt de heer **Reeskamp** bevestigend. Het risico is dat de verschillende gemeenteraden besluiten nemen die niet op een lijn liggen en dat er uiteindelijk wordt doorgegaan op de huidige manier. Vooralsnog ontbreekt er een gremium waarbinnen de gemeenteraden gezamenlijk tot een besluit kunnen komen.

De heer **Snoek** begint met het uiten van de complimenten voor het verzette werk. De sense of urgency is hierin inmiddels terug te vinden maar de heer Snoek mist nog oplossingen voor de door Ernst & Young gesignaleerde problematiek rondom de bedrijfscultuur en de samenwerking tussen de afdelingen. Het CDA onderschrijft wel de lijn dat de bedrijfsvoering eerst op orde moet, daarna de menukaarten en vervolgens de bestuurlijke verantwoording. De heer **De Jong** wijst erop dat dit dan twee jaar gaat duren en 2,9 miljoen euro per jaar gaat kosten. De heer **Snoek** reageert dat die investering nodig is om de bedrijfsvoering weer op orde te krijgen. De heer **Hagen** vraagt of het vertrouwen er is dat deze investering leidt tot het gewenste resultaat. De heer **Snoek** stelt dat hier weinig keuze in is. Hij vraagt hoe het gaat met de menukaarten wanneer Haarlem een hoger percentage wil bezuinigen dan de andere deelnemende gemeentes, waarom de gevraagde bijdrage van 860.000 euro nog niet in de begroting verwerkt wordt en of en wanneer de rapportage van Ernst & Young verwacht kan worden.

De heer **Schouten** benadrukt dat met de VRK moet worden doorgaan. Uitgangspunt van de SP is dat het personeel van de VRK zo min mogelijk last mag hebben van de problemen. Hij zou het waarderen wanneer de leiding symbolisch een vrijwillige loonsverlaging zou accepteren.

Burgemeester **Schneiders** licht de situatie toe. Het bestuur werd naar aanleiding van de berap

2009 overvallen door de financieel slechte situatie bij de VRK. Toen is meteen een analyse gemaakt die aangaf dat er zeven aandachtspunten waren. Vervolgens is gekeken naar de ondersteuning van de bedrijfsvoering. De burgemeester hecht eraan te benadrukken dat, na afloop van de drieslag, het bestuur een verantwoordingsbrief zal maken waarin onder andere zal worden aangegeven wat uit deze situatie te leren valt en hoe het bestuur en de directie gefunctioneerd hebben.

De grote tekorten worden niet binnen de organisatie opgelost omdat de analyse van Berenschot aangeeft dat er te weinig mensen binnen die organisatie zijn om die goed te laten functioneren. Er kan slechts op enkele onderdelen gesneden worden – en hier zal ook afgebouwd worden - maar per saldo zijn er te weinig medewerkers. De heer **Reeskamp** vraagt hoe betrouwbaar de benchmark is waarop burgemeester **Schneiders** antwoordt dat Berenschot betrouwbaar is omdat het bureau de veiligheidssector bij uitstek kent en veel verstand heeft van staf, ondersteuning en overheadfuncties. Het rapport van Berenschot geeft aan dat voor het uiteindelijke bedrag van 2,9 miljoen euro er te weinig overhead is en dat, wanneer dat gecompenseerd wordt, de VRK behoort tot de 20% meest efficiënt georganiseerde organisaties op dit terrein. De heer **Schrama** wijst erop dat eerder al is voorgesteld om de menukaarten te bespreken. Nu wordt eerst de headcount aangepakt en daarna pas de menukaarten. Efficiëntie kan ook worden bereikt door minder taken uit te voeren. Burgemeester **Schneiders** reageert dat hier is afgesproken dat de prioriteit lag bij het op orde brengen van de bedrijfsvoering. Berenschot zal daartoe een analyse opstellen en wanneer daaruit blijkt dat bijvoorbeeld de bestuursondersteuning te veel fte's bevat, dan zal dit aangepakt worden. Hij benadrukt wel dat gezien de reorganisatie, deze fte's tot onlangs wel nodig waren. Berenschot is ook ingeschakeld voor de validatie van de cijfers. De heer **Schneiders** ontkent dat er een cultuurprobleem is; er zijn te weinig medewerkers alhoewel er wel aanpassingen in de cultuur doorgevoerd moeten worden. Volgens de systematiek van de menukaarten komt pregnant aan de orde de vraag tegen welke prijs het huidige hoge veiligheidsniveau dient te worden gehandhaafd. De heer **Schneiders** geeft aan dat de crisisbeheersing op orde is (niveau 7) en dat is terecht gezien het hoge risicoprofiel in deze regio. Mevrouw **Sikkema** constateert dat er dan niet veel te kiezen valt uit de keuzemenu's aangezien het niet met minder toe kan waarop burgemeester **Schneiders** aangeeft dat er door een aantal maatregelen nog keuzes gemaakt kunnen worden. Hij licht toe dat het gevraagde bedrag van 2,9 miljoen euro bedoeld is om het bedrijf te kunnen laten functioneren en dat er op taken een bedrag terug moet komen. Met name vanuit de volksgezondheid moeten er besparingen te realiseren zijn. Mevrouw **Koper** vraagt of de burgemeester van mening is dat er vanuit het Rijk, gezien het hoge risicoprofiel, voldoende middelen zijn ontvangen waarop burgemeester **Schneiders** antwoordt dat er een daarop aangepast bedrag door het Rijk wordt overgemaakt. Het voordeel van de menukaarten is dat het veiligheidsniveau zelf kan worden bepaald. De burgemeester benadrukt dat in het coalitieakkoord een taakstelling van 15% is opgenomen ondanks het feit dat het voormalige HDK al ernstig werd bekort. De openstaande punten in de ontvlechting van Haarlem zijn grotendeels weggewerkt en de burgemeester heeft het gevoel dat alle zaken nu onder controle zijn. Er is niets opgenomen in de risicoparagraaf omdat bij de opstelling ervan al bekend was dat er ernstige problemen waren. Er wordt nu gewerkt volgens het verbeterplan van Ernst & Young. De algemene sturing van de gemeenschappelijke regelingen zou separaat een keer aan de orde moeten komen maar de burgemeester waarschuwt ervoor dat dergelijke zaken dan nog steeds voor kunnen komen. De door de VVD voorgestelde achtergestelde lening is een mogelijkheid maar eigenlijk wordt er dan een lening intern gegeven vanwege het verlengde lokale bestuur. Dit zal in ieder geval eens bekeken kunnen worden. Wanneer iemand een alternatief kan voorstellen, dan verneemt de burgemeester dat graag. Het is technisch niet mogelijk om eerst de menukaarten te behandelen omdat er tijd nodig is om ze op te stellen. De heer **Reeskamp** vraagt of het wel haalbaar is in februari of maart wanneer de middelen worden verstrekt om die menukaarten op te stellen. Op basis daarvan kan dan besloten worden over de geldleveringen voor de komende jaren. Burgemeester **Schneiders** stelt dat de

organisatie nog onder controle moet komen en dit dan niet de benodigde prioriteit kan krijgen; daarnaast is het de vraag of gewenst is dat alle deelnemende gemeentes hierbij zo intensief betrokken blijven. Het besluit van het algemeen bestuur is bindend, dus wanneer andere gemeentes vasthouden aan andere percentages, dan wordt daar de beslissing genomen. Er moet nog besproken worden of er in december weer een tussentijds rapport van Ernst & Young zal worden opgesteld.

Tweede termijn

De heer **De Jong** erkent dat het belangrijk is dat de bedrijfsvoering op orde is en dat dat geld gaat kosten. De VVD heeft alleen nog twijfels of dat wel tweemaal 2,9 miljoen euro moet kosten, ook gezien het feit dat er besparingen zijn ingeboekt. Het probleem nu is dat het om heel veel geld gaat en dat er veel onduidelijkheden zijn voor de toekomst. De VVD is er nog niet voldoende van overtuigd dat met deze geldstorting de VRK haar uiterste best doet om ook zelf een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het tekort. De fractie stemt in met het verzoek voor 2010 maar beraadt zich nog over de overige punten.

Mevrouw **Sikkema** sluit zich aan bij het standpunt van de VVD. Het voorstel van de lening is interessant en die optie zal zij ook bespreken in de fractie. Zij vraagt alsnog wat de VRK als haalbaar acht qua taakreductie.

De heer **Snoek** vraagt wanneer de commissie de verantwoordingsbrief kan verwachten. Ook vraagt hij wat de aandachtspunten zijn van Ernst & Young op basis van hun evaluatie die rond de zomer is uitgevoerd en hoe deze aandachtspunten zijn opgepakt. De heer Snoek is van mening dat, gezien de grote investering die er wordt gevraagd in de bedrijfsvoering, het wenselijk is dat Ernst & Young in december ook een onderzoek uitvoert. Het CDA kan nog geen standpunt aangeven; tijdens de raadsvergadering zal hierop teruggekomen worden.

De heer **Vrugt** concludeert dat het lastig is om die 15% taakstelling te halen. Volgens hem is de portefeuillehouder te optimistisch over het aantal nog openstaande punten. De overtollige fte's houden een groot risico in voor frictiekosten. De heer Vrugt kan nog geen standpunt aangeven.

De heer **Schrama** wil, net als de VVD, eerst de taken bekijken en pas daarna bezien hoeveel extra geld er wordt gegeven. Dit geld zou dan als lening gegeven kunnen worden. Hij herhaalt dat hij van mening is dat het probleem niet opgelost wordt door headcount en dat er nog veel zaken zijn die openstaan, zoals de ICT-afdeling. De heer Schrama wacht met spanning op de beantwoording van zijn technische vragen. Mede op basis daarvan zal hij een standpunt innemen.

Mevrouw **Koper** kan zich vinden in de visie van de VVD. Er zou gekeken kunnen worden naar de vorm van de geldlening en of en hoe de voorschotten aan de VRK erin verwerkt kunnen worden. Zij vindt het niet terecht dat er aangegeven wordt dat er geen expertise verloren mag gaan aangezien daardoor de keuzemogelijkheden bij de menukaarten wegvallen. Ook is mevrouw Koper benieuwd hoe er omgegaan wordt met de zeer uiteenlopende standpunten van de andere deelnemende gemeentes.

De heer **Hagen** is van mening dat de emotionele discussie over de veiligheid de rationele discussie over de organisatie overschaduwet. TON is van mening dat de vermelde cijfers niet reëel zijn; het gaat erom wat erachter zit. De heer Hagen is er voorstander van om de bedrijfsvoering de komende twee jaar prioriteit te geven. Op basis van voorliggend rapport voorziet hij dat binnen twee jaar er een volgend tekort zal zijn. Hij heeft er dan ook nog geen vertrouwen in dat daarmee alles goed gaat komen en zal dit dossier in de fractie bespreken. De heer **Vrugt** vraagt hoe er

vanuit de raad geholpen kan worden om het vertrouwen terug te krijgen waarop de heer **Hagen** antwoordt dat dit zou kunnen door de geldkraan dicht te houden totdat er een situatie is gecreëerd die vertrouwen geeft. Geld is helaas het enige sturingsinstrument dat er beschikbaar is.

De heer **Reeskamp** geeft aan dit dossier mee terug te nemen naar de fractie. Hij heeft er begrip voor dat er nu nog geen bedragen aan de menukaarten toegevoegd kunnen worden. Waarschijnlijk zal D66 de VRK adviseren de middelen in te zetten die nodig zijn om die bedragen zo spoedig mogelijk te verkrijgen. De heer Reeskamp begrijpt dat het belangrijk is om de organisatie goed op poten te zetten maar de realiteit is dat er in eerste instantie een beroep op externen zal worden gedaan en daarom ziet hij geen reden om nu al voor de komende jaren die structurele middelen vrij te geven maar wel voldoende middelen om de eerste zetten te kunnen doen. Daarna kan dan weer naar de raad teruggekoppeld worden. D66 heeft ook twijfels ten aanzien van de validering door Berenschot en adviseert het college om een ander bureau ook naar dit dossier te laten kijken.

De heer **Schouten** is ervan doordrongen dat bezuinigingen noodzakelijk zijn. Taakreductie zou personeel kunnen kosten en daarom wil hij dit onderwerp nog in de fractie bespreken.

Burgemeester **Schneiders** wijst erop dat, wanneer het gevraagde bedrag voor het op orde brengen van het bedrijf niet wordt toegekend door de raad, er sprake zal zijn van een niet sluitende begroting en dat de provincie, waarschijnlijk, preventief toezicht zal uitoefenen. De heer **Reeskamp** reageert dat het college zelf ook kritisch is. Burgemeester **Schneiders** geeft aan wel vertrouwen te hebben in de voorliggende oplossingen. De verantwoordingsbrief zal er komen nadat dit dossier is afgesloten en het is nog onbekend wanneer dat zal zijn. Er ligt een intern plan van aanpak op basis van het rapport van Ernst & Young. De vraag is of het interessant is dat er nog een voortgangsrapport gemaakt wordt. Mevrouw **Sikkema** benadrukt dat het dan wel door een onafhankelijk bureau moet worden gedaan en de heer **Hagen** vindt het nog te vroeg om al een formele evaluatie te doen aangezien de interim-directeur nog niet lang in dienst is. De heer **Snoek** geeft aan dat het rapport dan inzicht moet geven in hoe de aandachtspunten van Ernst & Young worden opgepakt. Burgemeester **Schneiders** verzoekt de leden om duidelijk een standpunt in te nemen of deze rapportage al dan niet gewenst is. Ook moet er duidelijkheid komen in de volgorde van aanpak; het college heeft daartoe een voorstel gedaan. Het algemeen bestuur van de VRK moet hierin ook een weg vinden. De eerste indicaties zijn dat er een diffuus beeld komt vanuit de verschillende gemeentes. De burgemeester benadrukt dat de bedrijfsvoering niet op orde is. Hij zegt toe te zullen bekijken of de menukaarten versneld opgesteld kunnen worden maar wijst er wel op dat de organisatie momenteel onder grote druk staat.

Commandant **Schippers** geeft namens de directie aan zich te realiseren in welke situatie de VRK zich momenteel bevindt. Het feit dat er twijfels zijn ten aanzien van het vertrouwen is een moeilijk dilemma. De directie is er van overtuigd dat, mede door het rapport van Berenschot, de VRK het gevraagde geld nodig heeft om te kunnen functioneren. Binnen de regionalisering is inmiddels al voor één miljoen euro aan efficiency gerealiseerd en er is nog geen beroep gedaan op de gemeente voor frictiekosten. Ook vanuit de organisatie wordt getracht zoveel mogelijk financiële middelen te trekken. Om het masterplan ICT te kunnen laten functioneren, is echter wel formatie nodig en mede daarom is formatie-uitbreiding noodzakelijk. Momenteel worden de menukaarten in een proces gezet dat past bij de programmabegroting 2012 en daarom verwacht de heer Schippers in maart of april met de menukaarten te kunnen komen. Het is voor de organisatie belangrijk dat er een heldere lijn komt. De heer Schippers benadrukt dat de directie alle aandacht besteed aan de implementatie van het plan van Ernst & Young. Hij heeft er dan ook het volste vertrouwen dat de VRK hier bovenop zal komen.

7. Rondvraag

Dit agendapunt wordt niet behandeld.
Vragen kunnen digitaal ingediend worden.

8. Agenda komende commissievergadering

Ook dit agendapunt wordt niet behandeld.
De griffie zal de commissieleden hierover benaderen.

9. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 18.10 uur en dankt eenieder voor de aanwezigheid.